SIAŬBIT The SOWER

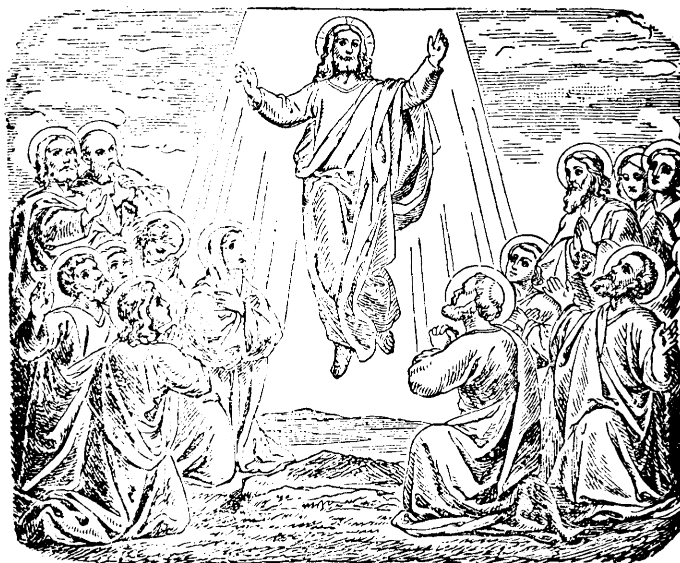
Vialika-Litoŭski (Biełaruski) dvumiesiačnik

The Great-Litvanian (Whiteruthenian) bimonthly

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, New York, U.S.A.

Časapis Katalicka-Hramadzki

1963 Maj-Červień Nr. 32 (h. 6.) May-June, 1963

U NIEBA UŠEŚCIE ZBAVICIELA.
Jezus pasiarednikam našym.

„Chrystus žyvie zaŭsiody, kab zastupicca za nami" (Hebr. 7,25).

1. Chrystus paśla z Umieršych paŭstańnia prabyvaŭ miž svaimi vučniami 40 sutak. U hetym časie uzmacniaŭ fundament Svajho Uładarstva na ziamli, śviatoj Ekklezii, katoraj pryrakaŭ zysłać Śviatoha Ducha, Paciašyciela i Božaha Vučyciela.

U Lekcyi i Evangielii, na hety dzień vyznačanych, koratka uskazanaja Jahonaja navuka, datykajučaja Ekklezii (Kaścioła). Zavioŭšy Apostołaŭ i Vučniaŭ na Aliŭkavaju haru, daŭ svajo apošniaje daru-

čeńnie: „Idučy na uvieś śviet, ahałašajcie Evangieliju usiamu stvareńniu. Chto uvieryć i achryścicca, budzie zbaŭleny, a chto niaŭvieryć i nie achryścicca, budzie na viečna pakarany. Paćvierdžaje Svaju navuku, abiacańniem: „A tyja, katoryja uvieruć, takija cudy buduć dziejničać. „Maim Imieniem buduć vyhaniać niačyścikaŭ, buduć havaryć novymi movami, buduć brać hadziuki, chaciab štokolačy trujučaha pili, im škodzić nia budzie; kali buduć uskładać na chvorych ruki, chvoryja vyzdaraviejuć.” (Evangielija). I prykazaŭšy im nie adchodzić z Jeruzalimu, ale čakać abiatnicy, ab katoraj ad Jaho čuli, mocy Śviatoha Ducha, jakaja mieła na ich zyjści, kab byli śviedkami Chrystusa až da kanca śvietu. (Lekcyja). Adazvaŭsia apošni raz da ich, kažučy: „Addadziena mnie usia ułada na niebie i na ziamli. Idučy navučajcie usie narody, chryściačy ich u Imia Ajca i Syna i Śviatoha Ducha, navučajučy ich zachoŭvać usio, što vam prykazaŭ. A voś ja budu z vami až da kanca śvietu” (Mat. 28,18-20). A Pan Jezus, kali da ich tak havaryŭ, ustupiŭ u Nieba i zasieŭ pravaruč Boha. Jany adyjšli i čakali až zyjšoŭ na ich Śviaty Duch. Tady advažna vystupili navučać paŭsiudu. „Pan Jezus dapamahaŭ i ućviardžaŭ ich movu praz cudy u sled za imi idučyja” (Evang.).

2. „Pan Jezus uziaty byŭ u nieba i zasieŭ pravaruč Boha”(Evang.). Jezus, idučy da Ajca, dakanaŭ dzieła zbaŭleńnia praz achviaru Svajoj Muki i kryžavoj śmierci i viarnuŭsia da Svajej chvały, katoruju mieŭ u Ajca prad paŭstańniem śvietu, jak druhaja Asoba Božaja. Jamu jość dadziena usia ułada na niebie i na ziamli. Usie narody plaskajcie rukami vykrykujučy Bohu hołasam radaści (Introit). Ad taho času iznoŭ abniaŭ i jak čałaviek Svajo Niebiosnaje Uładarstva i staŭsia sudździoj žyvych i pamioršych. „Staŭsia pieršaj razumnaj istotaj na ziamli Adam, a Jezus druhim — ducham ažyvajučym ... Jak my nasili abraz ziamnoha, tak niasiom abraz niebiosnaha. (1 Kor. 15, 45, 49).

U tryumfalnym pachodzie u Nieba uvioŭ dušy spraviadlivych z atchłani, skrušyŭ puty i vyvieŭ ź niavoli. Paznaŭšy śmierć i atchłań, uvajšoŭ da Svajej chvały, „Katoruju u Jaho piarviej mieŭ, jak śviet paŭstaŭ. Panižyŭ samoha Siabie, staŭsia pasłuchmianym až da śmierci, a śmierć była na kryžu. Dzielataho i Boh vyvyžšyŭ Jaho i daŭ Jamu Imia, pieravyžšajučaje usiakija imiony, kab na Jaho Imia usie zhinali kaleńni. Žychary nieba, ziamli i padziamiellia i kab usiakija jazyki vyznavali, što Jezus Chrystus jość Panam u chvale Boha Ajca” (Filip. 2,8-11). Addavajma siahońnia čeść Chrystusu, Panu i Uładaru naša-

mu, hałavie Ekklezii, katoraj my jošcieka žyvymi čašcinami. Ustupiŭ u Nieba, kab i tyja, katorych Ajciec Jamu daŭ, byli ź Im tam, dzie Jon jość, kab ahladali Jahonu chvału, jakuju Jamu Ajciec daŭ. (Joan. 17, 24).

„Chrystus žyvie zaŭsiody, kab zastupicca za nami" (Hebr. 7, 25). Uznioŝsia Pan Jezus u Nieba, kab być našym Pasiarednikam, Zastupnikam u Niabiesnaha Ajca. U toj mecie zyjšoŭ na śviet i panios kryžovuju śmierć, jak achviaru za nas. Dakanaŭ dziela zbaŭleńnia i uznosicca u Nieba, kab tam, jak i čałaviek, pry pasadzie Niabiesnaha Ajca mieli zastupnika, kali vieraj, davierlivaściaj i miłaściaj źviernimsia da Jaho. Da hetaha zaachvočyvaje nas śv. Paŭlus: „Pazirajma na Jezusa, papiarednika našaha, dziejnika viery, katory majučy prad Saboj viasiella, uziaŭ kryž, nia hledziačy na pahardu i zasieŭ pravaruč Božaha pasadu. Uhladajciesia uvažna na Taho, katory iz starany hrešnikaŭ atrymaŭ pahardu, kab ni ustrymlivalisia i ni słabieli na duchu" (Hebr. 12, 2-3).

„Chrystus uvajšoŭ u samaje Nieba, kab zastupicca prad vobličam Boha" (Hebr. 9, 24). Chacieŭ nam pamahčy i zastupicca za nas u Niebiosnaha Ajca. Kali-b navat chto zhrašyŭ, to treba pamiatać, što majem spraviadlivaha zastupnika Jezusa Chrystusa. Jość Jon uprasicielam za našyja hrachi i nia tolki za našyja, ale navat całaha śvietu". (1 Joan. 2,1-2).

Chrystus ustupiŭ u Nieba, kab nam pryhatavać pamieškańnie, u jakim maje nas pryniać, kali pieraniasiom usiakija zmahańnia i ziamnyja ciarpieńnia z miłaści dla Jaho i, dachoŭvajučy Jamu viery, zasłužym na dobruju viečnuju nadhorodu. „U domie Majho Ajca pamiaščeńnia šmat... idu pryhatavać vam miejsca... A kali adyjdu i pryhatuju vam miejsca, iznoŭ pryjdu i prymu vas da Siabie, kab byli tam, dzie ja budu" (Joan. 14, 2-3). Idzie Chrystus i my idziom ź Im. Pryjdu da Boha, „katory razviesialaje moładašć maju" (Ps. Judica 42, 4).

3. Našaja suspolnašć jość u Niebie, skul takža Zbaviciela ažydajem, Pana našaha Jezusa Chrystusa, katory źmienić našaje ciela panižańnia i prypadobnić jaho da cieła jasnaści Svajej takoj mocaj, jakoj paddaŭ usio Sabie" (Filip. 3, 20-21). Jak Chrystus uzniossia ciełam u Nieba, tak i my pavinny uźniaścisia našaj dušoj u Nieba, zaklikaje nas śv. Ekklezija.

U kažnaj śv. Imšy zaklikajecca: „Uharu sercy..." U Niebie jość našaja praŭdzivaja Ajčyna. Ziamla jość miejscam proby, zmahańnia.

Nia možna asiahnuć Nieba biaz ciažkaściaŭ, biaz kryža. Ale kryšku zmahańnia. Treba pomnić, što pryrečanaj nam nadharodaj jość Sam Boh. „Ja abaronaj tvajoj, a nadharoda tvaja vielmi vialikaja." (Gen. 15, 1).

Daj nam, Boža! kab my, katoryja u cudoŭnaje u Nieba Ušeście Syna Tvajho Adzinarodnaha, a Adkupiciela našaha vierym, sercam i myślaj ź Im u Niebie prabyvali" (Kolekta). **X. T. R.**

ZYSŁAŃNIE ŚVIATOHA DUCHA (Siomucha).

Paśla u Nieba Uśeścia viarnulisia Apostoły z Aliŭkavaj hary u Viačernik. Miž imi byli nia tolki Apostoły, Vučni, ale i žančyny. Usie malilisia, čakajučy chrystu Śviatym Ducham. Usim i u ciapierašnim časie treba prasić Śviatoha Ducha, kab aśviaciŭ materjalistyčny i liberalny śviet. Zyśviedčańnie apanavała uvieś śviet i navat viernikaŭ Chrystovych.

Treba malicca, kab pryjšło da zhody miž chryścijanami pad adnym Pastyram Chrystusam. Kab Śviaty Duch ahniom svajej miłaści vypaliŭ usiakaje zło, jakoje panuje u siahoniašnich časach. Aśviaciu rozumy, kab mahli paznać praŭdzivuju Chrystovuju vieru, kab razpaliŭ u ludzkich sercach ahoń miłaści Boha i bližniaha, kab zhoda i supakoj nastali na ziamli. „Pryjdzi, Śviaty Duchu, napoŭni sercy Tvaich viernych i raspali u ich ahoń Tvajej miłaści".

2. U dniu Naradžeńnia Zbaviciela uvodzić nas Ekklezija u tajnicu Ucieleńnia Jezusa Chrystusa, kab z Božym Dziciatkam brali učaście u dziciačaści Božym. Uračystaść z Umieršych Paŭstańnia (Vialikdzień) paklikaje nas paŭstać z hrechu da viečnaha žyćcia. Praz Chryst (krzest), Pakutu, Najśviaciejšy Sakrament majem viarnucca u Mistyčnaje Cieło Chrystusovaje, jak pryščepa u dzikuju raślinu, kab jaje ušlachotnić. Zysłańnie Śviatoha Ducha paśla z Umieršych Paŭstańnia i u Nieba Uśeście Zbaviciela, maje być śviatam Ekklezii i viernikaŭ u joj urozšych, kab adradziŭšysia u Panu Chrystusie praz łaski i dary Śviatoha Ducha, pastupali u cnotach chryścijanskich i uśviacilisia tak, kab iz śviatym Apostołam Paŭlusam mahli skazać: „Užo nie ja žyvu, ale žyvie uva mnie Chrystus" (Gal. 2, 26). „Praz toje razpaznajom, što u Chrystusie prabyvajem, dy Jon prabyvaje u nas, što iz Svajho Śviatoha Ducha udzialiŭ nam" (1 Joan. 4,13). Chrystus izsyłaje nam Śviatoha Ducha, kab uraśli u Mistyčnaje Cieła Jaho, katoraje žyvie ź Jaho Ducha. Zysłańnie Śviatoha Ducha jość dniom narodžańnia Chrystovaj Ekklezii (Kaścioła), chryścijaństva, novaha ludzkoha pakaleńnia, katoraje adkinuŭšy, za Łaskaj Śviatoha Ducha, ciemnatu

śvietu, pastupaje u śvietłaści Božaj, u duchu praŭdy i miłaści Božaj i bližniaha. „Płodam ducha jość miłaść, viasiella, supakoj, ciarplivaść, paŭstrymanaść, čystata” (Gal. V, 22-23).

Śviataja Ekklezija, uśviačana u Chrystovaj Kryvi, da novaha žyćcia u Chrystusie pryklikana, atrymlivaje praz Zysłańnie Śviatoha Ducha biezpieraryvu ahoń Božaj miłaści, katory jaje zapalaje i aśviačaje, uzkazyvajučy Jej nieamylnuju darohu praz usie ciamnoty śvietu i biezustanna uzmocnivaje Jaje niepieraličanymi łaskami, kab pieramahčy usie pieraškody, ciažkaści, praśledavańnie; kab pastupaŭ biaz chistańnia da štoraz vyšejšaj daskanałaści. Naapošku, kab złučyłasia iz Svaim Ablublencam, Chrystusam u Jaho Niebiesnym Uładarstvie. „Katorychkolačy ažyviaje Božy Duch, tyja stanovicca Synami Božymi” (Rom. 8,14).

3. Chaj Zysłańnie Śviatoha Ducha staniecca uračystaj padziakaj za utvareńnie i uśviačańnia śviatoj Ekklezii; za ščodryja łaski, katorymi biezustanna śviatuju Ekkleziju i viernikaŭ abdaryvaje. Prypaminajma sabie u hetym dniu, kali u Sakramencie Miranamaščeńnia Śviaty Duch i u nas ustupiŭ, kab nami kiravać i nas viaści praz ciamnatu śvietu, uzmacnivać nas u zmahańniach i ciarpieńniach, dy uśviacić nas praz Svaje dary i łaski. Achviarovajma Śviatomu Duchu našuju davieranaść i miłaść, kab biaz zaściarohaŭ paddavalisia Jaho śviatomu kiroŭnictvu. Chaj Śviaty Duch budzie dušoj našaj dušy, katoraja chaj Jamu budzie zaŭsiody umiłavanym pamieškańniem. Chaj peryjad ad u Nieba Uśeścia až da Zysłańnia Śviatoha Ducha budzie časam zasiarodžańnia u malitvie, kab usie my adnamyślna tryvali na malitvie razam z Najśviaciejšaj Matkaj Jezusa. **X. T. R.**

VATICANO. „PACEM TERRIS” (Supakoj na ziamli).

Papa Joannes XXIII u Vialikuju Siaradu 10 Krasavika 1963 hodu vydaŭ pasterski list pad nazovam „Pačem Terris”. Hety dakument naličyvaje 20,000 słoŭ.

Hetaja encyklika praz apiniju śvieta pryniata jak dakumant vialikaj vahi, skiravany da usich ludziej na ziamli. Navat prasa savieckaja u skarocie apublikavała jaje. Encyklika zaklikaja usich ludziej da supakoju. Vystupaje suproć vojnaŭ usialakich, a najbolej suprać atamovych, katoryja mohuć zniščyć usio žyćcio na ziamli. Vystupaje suproć spaboronictva uzbrojeńniaŭ, katoryja mohuć nahła vybuchnuć vajnoj i stacca nieščaściem dla žyćcia na ziamli.

Paślej pryzyvaja da uzmocnieńnia Arhanizacyi Žjednanych Narodaŭ, jak sile słužeńnia supakoju; zdolnaj da ratavańnia ludziej ad

vojnaŭ u darozie naradaŭ, pierahavoraŭ. Kaža: „Jošć našym najharačejšym pažadańniem, kab Arhanizacyja Źjednanych Narodaŭ u śviatovaj uładzie razstryhała usie śviatavyja sprečki”.

U joj pišacca i ab inšych rečach. Vystupaje suprać rasovych papiaredžańniaŭ. Baronić pravoŭ čałavieka. Choča, kab zapeŭnivali vyžšaje žyćcio da pamieškańniaŭ i vyžšaj žyćciovaj stapy. Vystupaje suprać kolonijalizmu i uhniečyvańniu adnamu narodu, druhich ad jaho słabiejšych.

Adnak najvažniejšaj metaj encykliki — „čałaviek jošć myślačym stvareńniem, istotaj tvorčaj, zdolnaj da zrabieńnia lepšym, ale i dla źniščańnia jaho. Dzielataho Papa vyznačyŭ encykliku da usich ludziej, bo reč supakoju interasuje usich ludziej. Supakoj pavinien panavać uva usiej ziamli spraviadlivy i tryvały.

NAJNAVIEJŠYJA ABJAŬLEŃNIA
(praciah)

U chvilinie vialikaha sumavańnia spatykaja Jezusa vyčarpanaha i pakrytaha potam. Było heta u piatnicu, 20 žniŭnia. Zapisyvaja hetak: „Boža moj, chto-ž Ciabie davioŭ da takoha stanu?” „Zmučyŭsia klikańniem toj dušy. Serca jaje astajecca nia čułaje i poŭnaje pychi. Čakaju ad ciabie aktaŭ pakory dla zadavoleńnia. Prasi ab prabačańniu Majho Ajca i upakarajsia. U hetaki sposab Mianie paciešyš”. — Panaŭlanyja pryzvańnia P. Jezusa pryhniatali Jozefu, nie dajučy joj supakoju ani u dzień, ani u načy. Ciažar pryvinaŭ toj dušu pryhniataŭ jaje biaz pierastanku. U mieru, jak spłyvaŭ čas, ciarpieńnia jaje pabolšyvalisia, adnak-ža nie asłablali achvoty vynadharody. — U siaradu, 25 žniŭnia, pa nočy, poŭnaj tryvohi i umaleńnia, Jozefa, vernaja svajmu raniašniamu spatkańniu z Jezusam, razpačała razmyślańnia razam z siostrami. — „Nahła — piša — uhledziła Jaho! .. Byŭ taki pryhožy, što taho nie patraplu apisać. Stajaŭ u bieli, padtrymlivajučy rukami Svajo haručaje Serca. Całaja pastava zijała koskami śviatła. Jaho vałasy mieli palleść zołata. Vobličča . . . Nia umieju vyskazać . . . nia mahu znajści paraŭniańnia! . . . U Sercu, z kryžom u hary užo nia było ciarniny. Z rany, šyroka adčynianaj vydastavałasia połymia. Rany rukaŭ i nohaŭ vielmi zichacieli. Ad času da času raskładaŭ vuciahivaŭ ruki. Nia viedała, što skazać: Moj Jezu, jaki-ž Ty charošy! Zdolny paciahnuć usie sercy! A ciarnina? .. Uśmiachnuŭsia, zdavałasia, što dałoni niaŭtrymajuć Jaho serca. Adkazaŭ: „Ciarniny užo niama, bo ničoha niama macniejšaha nad miłaść, jakuju znaj-

chodžu u Maich Ablubienicaŭ. „Serca Jaho, štoraz macniej hareła. Pačała dziakavać za toje, što pryvioŭ mianie u hetaje zhramadžeńnie i umalała, kab mieŭ litaść nada mnoju, bo štodzień stajusia ja mizerniejšaja i štoraz niahodniejšaja, kab tut zastavacca: Moj Boža nie dopušci, kab ja splamiła hetaje asiarodździe, Ablubianica Tvajho serca! Nie dazvol, kab hetyja łaski vyjšli na maju zhubu, ja-ž ady zdolnaja da usiaho złoha, chaču być viernaj, abo umiarci. — Pasiarod toj radaści Jozefa vusłuchała šv. Imšy, złučajučysia z vynaharodžańniami Najšv. Matki. Pry tym ukazaŭsia joj iznoŭ Jezus: „Zbliziŭ mianie da Svajho Serca, trymajučy mianie tak mocna, što nie mahła parušycca. Pa chvilinie maŭčańnia, skazaŭ: „Vidziš, Jozefa, jak ciabie trymaju, nia možaš biaz Mianie parušycca. U hetaki sposab chaču trymać maje ablubienicy". I kazaŭ dalej: „Taja ciarnina, vyniataja Mnie tut, heta taja duša jošć uratavanaja, zaŭdziačavajučy malitvam i achviaram maich ablubienicaŭ u tym aharodździu, raškošaj Majho Serca ... Skažy heta tvajej Matce".

Paśla šv. Komunii prasiła Jaho, kab mianie zrabiŭ Svajej Ulublenicaj praz praŭdzivuju viernaść, astaŭlajučy mianie na zvyčajnaj darozie, bo ja nikoli nie patraplu za usie tyja łaski być zdavalniajučaj".

„Addajsie u Maje ruki, Jozefa. Pasłužusia taboj vodle majho mierkavańnia. Kali budu patrebavać, pakliču ciabie, bo ty maja. Heta ničoha, što małaja i słabaja. Ja pradusim ab heta prašu, kab Mianie miłavała i paciašała. Chaču, kab viedała, jak Majo Serca miłuje, jakija skarby u Siabie źmiaščaje i kab stałasia jak vosk, kab moh volna ciabie vyrabić". Paśla dadaŭ: „Skažy heta tvajej Matcy: „Zaŭdziačna Maim Ablubienicam taja duša zbavicca. Nia jošć jana z hetul, ale z tvajej Radzimy, i zbaviŭ jaje z uzhladu na achviaru, jekuju ty zrabiła iz svajej krainy. Skažy Mnie, Jozefa, ci lubiš svaju Ajčynu? ...

„Tak, Zbavicielu, ale Ciabie jašče bolej miłuju!" „Słuchaj Jozefa: ad času tvajho tutaka prabyvańnia, zaŭdziakaj tvaich ciarpieńniaŭ, zbaviŭ tuju dušu i piać inšych, katoryja byli daloka ad Mianie. Chaču, kab ty Mnie achviaravała usio, až da najmniejšaj rečy, kab paciašać Majo Serca za toje, što cierpić iz starany dušaŭ Bohu paśviačanych. Chaču, kab u Maim Sercu supačyvała biaz strachu. Hladzi na Jaho, a pierakanaješsia da jakoj stupieni hety pramień zdolny zniščyć usie tvaje niedaskanałaści. Chaču, kab paddałasia Majmu Sercu biaz zaściarohaŭ, i kab starałasia dumać tolki ab tym, kab Jamu prypadabacca. Chaču, kab usio, čaho ad ciabie zažadaju aznajmiła svajej

Matcy i całkom dastasavałasia da taho, što z taboj zrablu. Naapošku, paŭtaraju heta jašče, kab była miakkaj jak vosk, katoramu moh-by nadać Maju volnuju formu. Pamiataj, što ja tvaim Ajcom, Ablubiencam i Boham". Prad kancom śv. Imšy, jašče mianie zapytaŭsia: „Ci miłuješ Mianie?" Paśla źnik. Nikoli nia vidzieła Jaho takim charošym! Praz uvieś hety čas, piša Jozefa, ja mahła ź Im hutaryć i Jaho słuchać, majučy na heta pazvaleńnie. Ale ad siahońnia Kazali mnie nie zvaročyvać uvahi na takija rečy i ničoha nie adkazyvać.

Proba niapeŭnaści (26 zniŭnia — 8 kastryčnika) „Dam znak tabie P. J. 20. IX.

Dziela pierakanańnia, jaki duch viadzie Jozefu, zabaroniana jej pry kancu žniŭnia 1920 h. usialakaha parazumavańnia ź źjavaj, katoraja tolki razoŭ zachvyciła jaje serca. Zažadana ad jaje vyrazna, kab advaročyvała ad jaje uvahu, nie davała jej viery i nie pryviazyvała nijakaha značeńnia da taho, što jašče budzie vidzieła i čuła.

(dalej budzie).

„USPAMINY"

Pad takim nazovam vyjšła knižka Ajca Joz. Hermanoviča. Napisana miłym, lohkim stylam. U jej možna daviedacca ab pravach, śledstvach, sudoch i ździekach nad niavinnym narodam. Chto tam pražyvaŭ, skaža vierna napisana. Cikavaja budzie tym, katoryja znajuć Saviety, tolki z prapagandy. Daviedajucca praŭdy ab tym raju, ab jakim tak dadatna ahitatary pišuć, razkazyvajuć u volnym śviecie. Daviedajucca, što tam partyja horšaja za usie fašyzmy. Trymaje i chvošča nahajkaj bolej čym za Cara. Miljony hałodnych darma pracujuć na utrymańnie partyi.

ŚVIATYJA CYRYL I METODY.

Pav. a. Andr. Trucha, Č. Ś. V. V.

(Praciah)

A tym bolej pačała pašyracca na ŭsie starony Moraŭskaja ułada i ščaśliva pieramahać vorahaŭ, ab čym i samyja Moravianie razkazyvajuć".

Z takim pašyreńniem moraŭskaj ułady, daviałosia Metodu pracavać užo nia tolki u samaj Moravii, ale i pa susiednich słavianskich ziemlach, dzie narod žyŭ jašče u pahanstvie. U toj čas apostolskaj pracy dapamahali Metodu jahonyja vučni, pierad usim: Horazd, Klement, Anhelar, Naum i Sava.

U svajej pracy Metody časta spatykaŭsia z roznymi ciažkaściami. Naprykład adzin iz Śviatasłavavych daradcaŭ zyjšoŭsia z svajej niaviestkaj; Metody napamianuŭ jaho, a kali toje nie pamahło, byŭ zmušany adłučyć jaho z Ekklezii. Uva usich Bohasłužbach Metody prytrymlivaŭsia zapačatkavanaha im i śv. Cyrylam słavianskaha abradu, asnavanaha, maje być, na łacinskaj asnovie, z słavianskaj vymovaj dy pierakładami ekklezijalnych Bohasłužbaŭ z łacinskaha i greckaha abradaŭ. Ukazavajuć na heta „Kijeŭskija Hłaholickija Listki", što jość uryŭkami słavianskaha pierakładu ź vialikaha łacinskaha Mšału. Toj adryvek jość nam pasviedčańniem, što na zachodnia-słavianskich ziemlach isnavała u 9-ym stahodździu svajerodnaje słavianskaje Bohasłužeńnie, jakoje, zhodna z umovami misyjnaj pracy u Moravii, zapačatkavali śv. Cyryl i Metody.

Choć Papa Joannes VIII vyzvaliŭ Metoda iź viaznicy, ale jahonyja vorahi i dalej nie davali jamu spakoju, tym razam najstrojvajučy suprać jaho samoha kniazia Śviatopołka, katory nia byŭ zachopleny słavianskim abradam i chryścijanskim žyćciom. Asabliva dziejačy u tych varožych zmahańniach byli dva śviatary: Joannes z Venecyi i niemiec Vixing. Jany mieli upłyŭ na dvare Śviatapołka i dalej Bohasłužbu adpraŭlali u łacinskaj movie. Hety upłyŭ mieŭ taki smutny kaniec, što maje być, 879 hodzie pasłaŭ kniaź Śviatapołk u Romu vyžšej nazvanaha Jana Veneckaha iz skarhaj na Metodaha, što jon nia jość pravoviernym katalikom, bo nia užyvaje u Bohasłužbie vyskazu pra Śviatoha Ducha „Ad Ajca i Syna ischodziaščaha" i dalej adpraŭlaje Bohasłužeńnie nie u łacinskaj ,a u barbaraskaj movie, značycca u słavianskaj. Aprača taho vysłaŭ kniaź u Romu Vixinga, najbolšaha voraha Metoda i zakałotnika, dy prasiŭ Papu, kab kazaŭ vykansakravać jaho Metodu na episkopa - pamocnika.

Papa adrazu napisaŭ Metodu list, nakazyvajučy jamu chutka prybyć u Romu, kab ź jaho ułasnych vusnaŭ pačuć, ci jon pa katalicku vieryć i navučaje tak, jak toje jon vusna i na piśmie abiecaŭ rabić padčas svajho pieršaha byćcia u Romie. Na poklik Chrystusovaha Namieśnika Metody iznoŭ paspiašyŭsia u Romu. Tut pierad samym Papam i romanskimi episkopami śv. Metody skłaŭ vyrazna ščyra vyznańnie katalickaj viery, a adnačasna vielmi dobra abaraniaŭ užo atrymany dazvoł ad Papy Adryjana II užyvańnie słavianskaj movy u ekklezijalnych knižkach i Bohasłužbach, što pačuŭšy Papa Joannes VIII z vusnaŭ śv. Metodaha, adkinaŭ usie zakidy jahonych praciŭnikaŭ i ź śviatym dobrasłaŭleńniem adasłaŭ jaho u Moraviju na Arcy-

episkapski pasad. Hety sud nad św. Metodam u Romie prad samym Papam maje dla nas vialikaje značeńnie, bo jon jość najcharašejšym paśviedčańniem, što św. Metody, choć byŭ greckaha abradu i ščyrym pryjacielam patryjarcha Fotija, ale pastajanna byŭ viernym synam Katalickaj Ekklezii i zaŭsiody pryznavaŭ Romskaha Papu vidomaj hałavoj Chrystovaj Ekklezii na ziamli.

Adpraŭlajučy św. Metoda z Romy apraŭdanym, daŭ jamu Papa, dziela pieradačy kniaziu Śviatapołku, nadzvyčajna cenny list, što u im, mlž inšym, čytajem: „Joannes episkop, słuha słuh Božych, lubamu Śviatapołku, słaŭnamu pryjacielu. My pavažajem, što ty daviedaŭsia, što kali brat naš Metody, dastojny episkop śviatoj Moravskaj Ekklezii, razam iz Cemizismom, tvaim daviernym, prybyli da paroha śviatych Apostołaŭ Piotra i Paŭła i prad našaje vobličča dy skazali nam jasnuju praŭdu, to my daviedalisia pra praŭdzivaść tvajej prychilnaści dy pra lubaść usiaho tvajho narodu, jakuju vy majecie da śviatoha Apostolskaha prestoła i našaha baćkaŭskaha serca ... My vypytyvalisia taho Metoda, vašaha vysokadastojnaha archepiskopa, u prysutnaści bratoŭ našych episkopaŭ, ci tak jon vieryć u Synbol pravaviernaj viery dy ci tak jon śpievaje św. Liturgiju, jak heta viadoma, utrymlivaje św. Ekklezija Romanskaja i jak heta pašyrali i navučali św. Ajcy na 6-ci Suśvietnych Saborach, zhodna z evangielskimi pastanovami Pana našaha Chrystusa. A Metody vyznaŭ, što jon vieryć i śpievaje zhodna z evangielijaj i apostolskaj navukaj, jak taho navučaje św. Romskaja Ekklezija dy jak heta pieradali Ajcy. My znajšli jaho pravoviernym u usich ekklezijalnych navukach i, viedama, karysnym Ekklezii. Tamu adsyłajem jaho iznoŭ da vas, kab jon dalej kiravaŭ pavieranaj jamu ekklezijaj. Nakazujem vam pryniać jaho, jak ułasnaha pastyra — z pačeściami, adpaviednaj pavahaj dy radaściaj, bo my, nakazam našaj apostolskaj ułady, zaćvierdzili za im pryvilej jaho episkopstva i pastanavili, što za Božaj pomačaj toja budzie navieki nienarušana, padobna da taho, jak i našy papiaredniki svajej uładaj zaćvierdzili pravy i pryvilei usich Božych ekklezijaŭ, a taksama, kab Metody pilna, jak-by prad Božymi vačyma, vykonyvaŭ svoj duchoŭny abaviazak, pavodle kanonaŭ. Bo narod Božy davierany jamu i za ichnija dušy budzie adkazyvać prad Boham ... My pastanaŭlajem, što śviatary, dyjakony dy seminarysty usiakich zakonaŭ, słavianskaha, ci jakoha inšaha plemiani, katoryja žyvuć u tvajej ziamli, pavinny pakaracca dy uva usim słuchać našaha brata, vašaha arcyepiskopa, tak što jany nie pavinny ničoha rabić biaz jaho vieda-

ma ... Ukancy, słavianskija knižki, katoryja ułažyŭ Konstanty Filozzof, kab imi vyhałašać patrebnuju Božuju chvału, my spraviedliva pachvalajem; i my nakazyvajem, kab toj movaj apaviadali kazańnia dy dziejańnia Pana našaha Chrystusa. Bo nia trymia movami, ale usimi movami zmušaje nas śviataja ułada chvalić Boha, ułada, što nakazyvaje tak: „Chvalicie Pana usie narody, chvalicie Jaho usie ludzi". — Hety list Papy Joannesa VIII-ha byŭ vialikim tryumfam śv. Metoda.

Viarnuŭšysia z Romy, Metody adrazu pieradaŭ papski list kniaziu Śviatapołku, katory byŭ pavinien ahałasić ludziam, kab usim było viadoma, jaki maje być u moravskaj ekklezii paradak. Śviatapołk, katory viedaŭ dy pasyłaŭ da papy list iz skarhaj na Metoda, z ahałašeńniem listu nie spiešaŭsia. Heta vykarastaŭ nie papraŭny vorah śv. Metoda. Ciapier, na nieščaście, jaho pamocnik, episkop Vixing, pačaŭ pašyrać padrobleny list ad Papy da Śviatapołka, jak-by Papa asudziŭ Metoda za jaho niekatalickuju navuku, zabaraniŭ Bohasłužbu l słavianskaj movie, nakazyvaŭ pieradać uładu Vixingu, a samomu varočacca tudy, adkul pryjšoŭ. Taki fałšyvy list vyklikaŭ u Moravii vialikuju kałatniu dy zamiešańnie.

Metody pasłaŭ iznoŭ pasłanca da Papy z paviadamleńniem, što robić Vixing. Papa prysłaŭ Metodu adkaz, u katorym, miž inšym, napisaŭ: „Toje samaje pisali my u našym apostolskim liście da słaŭnaha kniazia Śviatopołka, katoraha, jak zapeŭnivaješ, ty pieradaŭ jamu, i nijakaha inšaha listu my jamu nie pisali. A tamu episkopu (Vixingu) my ni adkryta, ni tajna ničoha nie nakazyvali i nie paručali jamu rabić niešta inšaje, niž toje, što ty robiš ... A kali ty za Božuju pomačču vierniššia siudy, to my žadajem, pilna vysłuchaŭšy abodvych, daviaści za Božuju pomaččy da spraviedlivaha kanca usio toje, što vyžšej uspomnieny episkop, suproć svajmu abaviazku, zrabiŭ suprać ciabie; i my nie pakiniem źniščyć jaho pychu pryhavoram našaha sudu".

Davidaŭšysia usiej praŭdy ad Papy dy paciešany serdečnym jaho listom, Metody staŭ damahacca ad kniazia Śviatopołka, kab jon ahałasiŭ papiaredni papski list, što ukancy Śviatopołk zrabiŭ, na ustyd usim voraham śv. Metodaha i słavianskaha abradu. Kali-ž jany i paśla hetaha nie pierastali buntavać i bałamucić narody dy usoŭvać słavianskaje Bohasłužeńnia Metody byŭ zmušany da apošniaj miery: jon excomunikavaŭ Vixinga dy usich jaho prychilnikaŭ. — Paśla taho vorahi, maje być, prycichli. Pa novaj vajnie z Niemcami, kniaź

Śviatopołk pierakanaŭsia, jak spryjali jamu susiedzi, i adnosiny miž kniaziem i Metodam papravilisia. U 884 hodzie byŭ Śviatosłaŭ na pasviačańniu śviatyni śv. Piotry i Paŭła u Brnie. Metodu stała ciapier lahčej pracavać. Na toj čas prypadaje padarož śv. Metoda da Rodnaha Carahradu, dzie jon nia byŭ praz 20 hadoŭ. Praŭdapadobna z Metodym byli niekatoryja jahonyja vučni.

(dalej budzie)

STYGMATY

Stygmatami nazyvajucca rany na rukach, nahach, boku, jakija mieŭ Jezus Chrystus na kryžu. Padobnyja rany mieli ludzi śviatyja dy i nie śviatyja. Samyja stygmaty nie chapajuć da ahałašeńnia za śviatych. Ab hetym jość vydana knižka Ajca Herberta Thurstona S. J. “Fizyčnyja abjaŭleńni mistycyzmu”. Adnym z tych abjavaŭ jość stygmatyzm. Ajciec Thurston naličaje ich bolej. Naprykład: levitacyja (čałaviek, jak balon, nachodzicca u pavietru, pierachod Śviatoj Hostyi u pavietru z aŭtara da vusnaŭ pryjmajučaj asoby, adpor na achon, rasciahłaść cieła pa śmierci, nadziamski zapach, vidzeńnia na dalokaść, žyćcio biez pažyvu. Piša Ajciec Thurston: “U stanie mistyčnym zachodziać fakty, jakija niezhadzajucca z pravam natury. U suviazi z tym nia škodzić padkreślić, što Ekklezija nikoli nie aśviedčyła, što čałaviek, prabyvajučy u pavietru jak balon, jość cudam i pryniać jak dokaz śviataści.

Ahułam pryniata, što pieršyja stygmaty vystupili u śv. Franciška z Asyzu (1182-1226). A. Thurston dašukaŭsia, choć nia zusim paćvierdžanych, niekalki prypadkaŭ raniejšych. Jon kaža: “Tut nie razchodzicca, ci śv. Francis pieršy nasiŭ na svaim ciele ślady ran, padobnych da Jezusavych, ci nie, ale nia možna zapierečyć ahramadnaha uražańnia, jakoje ździeiła na sučasnych ludziej”. Jon ćvierdzić, što prykład śviatoha Franciška utvaryŭ, jak nazyvaje “Komplex ukryžavańnia”. “Ad chviliny, kali ludzi paśviačajucca razmyśleńniam — piša Ajciec Thurston — pierakanalisia, što možna prystasavacca da Chrystusovych ciarpieńniaŭ, nosiačy ślady ranaŭ, ciarpieńniaŭ. Ideja takoj formy jednaści z Boham zahniezdziłasia u hałovach šmatlikich viernikaŭ. Istotna u niekatarych hate stałasia nabožnym aputańniem. Asabliva u niekatarych uražlivych asobaŭ. Myśl paŭstałaja u rozumie prybierała realnyja formy na ciele”.

U praciahu apošnich siami stahodździaŭ było šmat mistyčnych žančynaŭ. Ich stygmaty buli peŭnyja. Ale u mužčynaŭ tolki 2-ch. U śv. Franciška z Asyžu i Padre Pio. “Naturalny vynik hetaha faktu — piša Ajciec Thurston — zdajecca być toje, što spryjańnie u pryj-

mavańniu stygmataŭ nia jość vynikam vyniatkavych cnotaŭ, ale upłyvaja u niejkaj formie uražlivaść, jakaja čaściej vystupaja u žančynaŭ, jak u mužčynaŭ. Śviatyja fizyčna mocnyja, jak śv. Vincent a Paulo, śv. Franciš Ksavery, vialiki mistyk śv. Joannes ad Kryža, śv. Alfons z Ligury, śv. Filip z Neri, śv. Joannes-Maria Vianney i šmat inšych nia mieli stygmataŭ, chacia mieli vialikuju nabožnaść da Mukaŭ Chrystusovych i vialikaje pažadańnie da ciarpieńniaŭ. A šmat nabožnych žančynaŭ, jakija nia jość ahałošanyja za dobra słaŭlenych, a ich žyćcio śviadčyła ab nadzvyčajnaj uražlivaści, mieli tyja hanarovaści, pražyvajučy sceny Mukaŭ z kryvaviučami piaćmi ranami". — Ci Teresa Neumann treba byłob zaličyć da hetaj kategoryi? Ab hetym zadecyduje Ekklezija. Ajciec Thurston nia maja najmienšaha padazreńnia. Pryznaje praŭdzivaść stygmataŭ, śviataść jaje žyćcia.

A. Iwan

AB KOLARACH.

Kali chto mieŭ nahodu adviedyvać pakoi karaloŭ, kniazioŭ dy i mienšych panoŭ, moh zaŭvažyć, što nia usie pakoi byli takoha samaha kolaru. Z našych, niakončyŭšych škołaŭ, lekarkaŭ časta śmiejalisia, što jany nia tolki usialakimi ziołami, ale i kolarami lečać. Ale znajchodziacca i takija, katoryja nad hetym zastanaŭlajucca dy uskazyvajuć na leki kolarami. Adzin iz takich u Polscy Jozef Chobota (1918-1937) napisaŭ artykuł u hazetu „Odrodzenie" pad nazovam: „Astrologija, a Siła lečniča koloraŭ". Voś dla cikavaści pierakładaju jahony artykuł: „Śviatło raskładajecca na 7 kolaraŭ, źviazanych ściсła z 7-mi niabiosnymi ciełami. Soncu adpaviedny kolar pamarančovy, Miesiacu — fijaletavy, Saturnu — zialony, Jovišu — ciomna-čyrvony, Marsu — ružovy, Venusu — sini, Merkuramu — žoŭty. Adpaviedna dabrany kolar nia tolki pryazdablaje, ale i jość lekarstvam ad chvarobaŭ, katoryja padpadajuć pad uładu adpaviednych planetaŭ".

Kali chto chvory na haračku „unutranyja zapaleńnia i vysypki". Pry takich chvarobach treba vokny zasłaniać čyrvonym materjałam, abo śviacić čyrvonuju lampu. Ad hetaha chvory budzie čucca lapiej. Čyrvony kolar lečyć: vospu, vodru, rožu, a navat charonić ad łysieńnia, kali jano paŭstaje ad asłableńnia. Kali chto pačynaje łysieć ad nervovych chvarobaŭ, treba stasavać kolar niabiosny. Metoda lačeńnia. Chopić adpaviednaj lampkaj praz 2 tydni aśviatlać hałavu. — Niabiosny kolar acharaniaje prad zmučańniem, histeryjaj, a taksama pry chrypkach. Heta možna radzić usim zachrypšym, histerykam, a najbolej pracujučym umysłova. Zmučany čałaviek pavinien praz daŭžejšy čas pasiadzieć u błakitnym akružańniu. Pa niekim časie zmu-

čańnie projdzie. Grypu, katar i chaleru pieramahaje zialony kolar. Vada, zialona aśvietlena, nadajecca da pramyvańnia unutranych skułaŭ, dy vonkavych, katoryja paŭstajuć ad „papsutych sokaŭ, jakija tvoracca u stravieniu. Kali stravień i ahułam pakarmavy pravod dziejać słaba, treba žoŭtuju kuracyju užyvać. Žoŭtyja ścieny i lampki uspakaivajuć boli. Cierpiačym na zabureńnia u stravieniu, radzicca padpirazyvacca žoŭtym šalikam vaŭnianym abo bavełnianym. Heta robicca prad jadoj abo zaraz pa jadzie. — Lydzi pachiłyja da chvarobaŭ razumovych pavinny lačycca kolaram fijaletavym. Vyciah z taho, što navat niuchańnia bratkaŭ pamahaje. Adnak fijaletavaha kolaru treba užyvać ź vialikaj aściarožnaściaj, bo jon pabudžaje zdolnaści meduimičnyja.

Apračа hetaha radzicca i rečy pažyŭnyja naśviatlać adpaviednym kolaram. U taki sposab pryhatavanaja pažyva daje lekarskuju siłu. Tut dadaju, što čyrvonyja pamidory, žoŭtaja jaječnica, zialony harašok, ci fijaletavyja śliŭki, sami saboj jość skutkoŭnymi lekami. Apračа hetaha pavinavactva i sudziejańnia koleraŭ i śviatła zachodzić jašče ich uzajemnyja adnosiny i sudziejańnia u tak nazyvanych chvalavańniach tatvaŭ — nieuchvatnych eteryčnych tokaŭ i chistańniaŭ u suśviecie. Jašče mała zbadanych, ale ukryvajučych u sabie vialikuju tajnicu prajavaŭ žyćciovych i źjaviščaŭ kasmyčnych".

Praŭda usio heta vyhladaje tajemna i krychu śmiešna. Mahčyma, autar taho šalu nie nasiŭ i nie aśviečyvaŭ čyrvonaj lampkaj hałavy. Ale zdajecca nia tolki hety aŭtar hetaha artykułu, ale i niekataryja navučonyja pryznajuć upłyvy śviatłavych kolaraŭ.

U Salzburgu (Austria) zybralisia lekary, kiraŭniki administracyjaŭ, architekty, malary i psychalogi na školnym kursie u zakresie narady nad kolarami. Heta zarhanizavali z „International Association of Color — Consultants". — Razhledžyvali špitalnyja spravy u aśviatleńniach, kolarach ścienaŭ, aperacyjnaj adziežy i h. d.

Vyskazali, jakija škody vuniknuli ź niedachopu adpaviednaha i biezkalaroŭnaha aśvietleńnia, katorych niemahčyma napravić. Treba chutčej kłapacicca ab pravidłovyja aśviatleńnia dobryja dabory u nutry špitalaŭ kolary.

Jakuju vialikuju rolu adyhryvajuć kolary u žyćciu i dla zdaroŭja čałavieka, chaj pasłužać nastupnyja prykłady:

U Drezden (NRD) praz prystasavańnie kolaraŭ zialonaha i pamarančovaha udałosia u praciahu 5 hadoŭ utrymać schizofremikaŭ u stanie bieznapadavym.

Dr. Jedan padaje, što u vypadkach chutkaha mučańnia abo słabieńnia uzroku asiahnutyja vylačeńnia pry pomačy kolaraŭ rečaŭ, jakija chvoryja časta brali u ruki.

Z historyjaŭ viedama, što staražytnyja ludzi ab hetym niešta viedali, pračuvali. **T. T.**

VADA IZ ŚNIEHU.

Iz Savieckich časapisaŭ dachodzić, što vynašli i vyprabavali ab dobradziejnaści śniežnaj vady. Na kolki heta praŭda? U ich časapisach časta zdarajucca takija vynachady, ab katorych niaviedujuć samyja vučonyja, katorym hetyja vynachady prypisyvajuć. Ale ab vadzie iz śniehu, u vialikaj častcy nia treba płacić, a paśla paprabavać takoj vadoj svaju žyviolinu paić. Vynachad hety prypisyvajuć savieckamu specyjalistamu u navukach nuklearnych, D-ru Borysu N. Rodzimovu. Jon zaŭvažyŭ, što žyvyja arhanizmy bolej pabudžajucca ad śniežnaj vady. Pierakanaŭsia, što śniežnaja vada maja bolšuju vartaść. Zrabili daśviedčańnia u savieckich haspadarstvach u 1960-1961 hadoch. Uziali pa 14 kurej i adnym pieŭniu. Ježu im davali takuju samuju. Tolki adnym davali zvyčajnuju vadu, a druhim śniežnuju. Rožnica była takaja. Tyja, katoryja pili zvyčajnuju vadu źnieśli 266 jajkaŭ, a tyja, katoryja pili śniežnuju, źnieśli 532 jajki. Vaha pieršych była 31 funtaŭ, druhich 70 funtaŭ. Kiraŭniki haspadarstvaŭ pryhladalisia ź vialikim niedavierańniem.

Zrabili daśviedčańnie z parasiatami. Padzialili na dvie hrupy. Pry kormie była tolki rožnica u vadzie. Adnym prybyvała pa 14 uncyjaŭ u dzień, druhim pa 24 uncyi. Paśla 60 dniach, zvažyli. Adny važyli pa 26 funtaŭ, druhija pa 38 funtaŭ. Śvini, pojanyja śniahovaj vadoj, radzili bolej śvinkaŭ.

U 1962 hodzie zrabili daśviedčańnie na vialikšuju skału, bo 2,000 kuraŭ u kažnaj hrupie. Pry kormie była raźnica tolki u vadzie. Ad 25 studzienia da 24 lutaha adny nieśli 7,775 jajkaŭ, a druhija 11,474. Zrabili daśviadčeńnia na karovach. Pa 5 miesiacach karovy, pojanyja śniežnaj vadoj dali 125 dalaraŭ bolej dachodu.

U harodach. Raśliny, padlivanyja śniežnaj vadoj, padvojna radzili pładoŭ.

Navučonyja daŭno viedajuć, jakaja jošć rožnica miž śniežnaj i zvyčajnaj vadoj. Śniežnaja vada maje mieniej ciažkaha vodoru (Tlenka deuterium). A zvyčajnaja maja šmat zvyčajnaha vodoru. Biochemicy viedali, što nasieńnia, namočanyja u ciažkoj vadzie nie kiełku-

juć. Chacia zvyčajnaja vada nia jość trujučaj, ale na žyvučyja stvareńnia adjemny robić upłyŭ. Heta novaje savieckaje adkryćcio. Śniežnaja vada dadatnia pabudžaje da žyćcia. **F. A. S.**

Asabista viedamyja mnie i na prośbu Pryjaciela „Siaŭbita" ahałašaju ab nastupnych abchodach Biełaruskaha Narodnaha Śviata **25 Sakavika** u nastupnych miestach:

New York. U hetym hodzie abchod byŭ suładzžany zumyślnym Kamitetam. Pry suspolnych siłach i narodu było bolej dy mastackaja častka pryhažejšaja. Apráča pramovaŭ, pryvitańniaŭ byli pryhožyja śpievy salovyja dy choru. Naboženstvy byli adpraŭlanyja nia tolki u Pravasłaŭnaj Katedry, ale i u druhich cerkvach. Peŭna padzielanyja nia mieli u cerkvach bolej ludziej. Adnak ahułam uziaŭšy bolej malilasia, čym u inšych hadoch. U hetym hodzie u śviatyni Passijanistaŭ i kataliki, katoryja daviedalisia davoli pozna, ale prybyli. Była nahoda adbyć Vialikodnuju spovied, prystupić da Śviatoj Kamynii dy pamalicca za paniavolany narod. Baćkaŭščynu Biełaruś. Pačuli u rodnaj movie kazańnie i čulisia bolej pa śviatačnamu i viasialejšyja. Razumiejecca, nia było tych, katoryja nie daviedalisia, abo majuć religijnaści, jak kažuć: „Što kot napłakaŭ".

Hanower (Niamiččyna). U hetym hodzie u Hanower u dzień **25 Sakavika** była adsłužana Božaja Słužba za Biełaruski Narod Dziekanam Doktaram Michasiom Moskalikom i im u niamieckaj movie, dziela prysutnaści nieznajučych biełaruskaj movy, adpaviednaje kazańnie. Na hetaj Božaj Słužbie prysutničaŭ i ščyra maliŭsia za Biełaruski Narod, vierny svajmu naznačańniu Episkop Minska-Mohileŭski Jaho Excelencyja Boleslaŭ Słoskans. Druhaja Bohasłužba za Biełaruski Narod była adsłužana u Hoslar.

Ščyra dziakuju za prysłanyja pažadańni nastupnym: Jaho Exc. Episk. B. Słoskansu. Rt. Rev. Uł. Sałavieju, Rev. D-ru Dziekanu M. Moskaliku; Spadarom: Mickievíču, B. Prytyckamu, S-ni J. Kachanoskaj. Spadarstvu Budžkavym, T. H. Palanievičam, H. F. Kušalam, A. J. Charneckim i Reškievičam. S-ni T. Marcinkivičyncy.

Na „Siaŭbit" atrymana: Ad Jaho Exc. Episkopa Słoskansa $15, ad Sp. Bartula $15, ad sp. N. N. 14,20 c., ad Sp. H. F. $5, ad Sp. Sienkieviča $5, ad S-ni J. Gordon $2, ad Spadaroŭ Ant. Brzenka, Protasa i M. Karanievskich pa $1. Usim ščyra dziakuju.

Vydaviec-Redaktar (Publisher-Editor): Rev. Francis Czerniawski
164 Broadway, Fort Edward, N. Y., U. S. A.